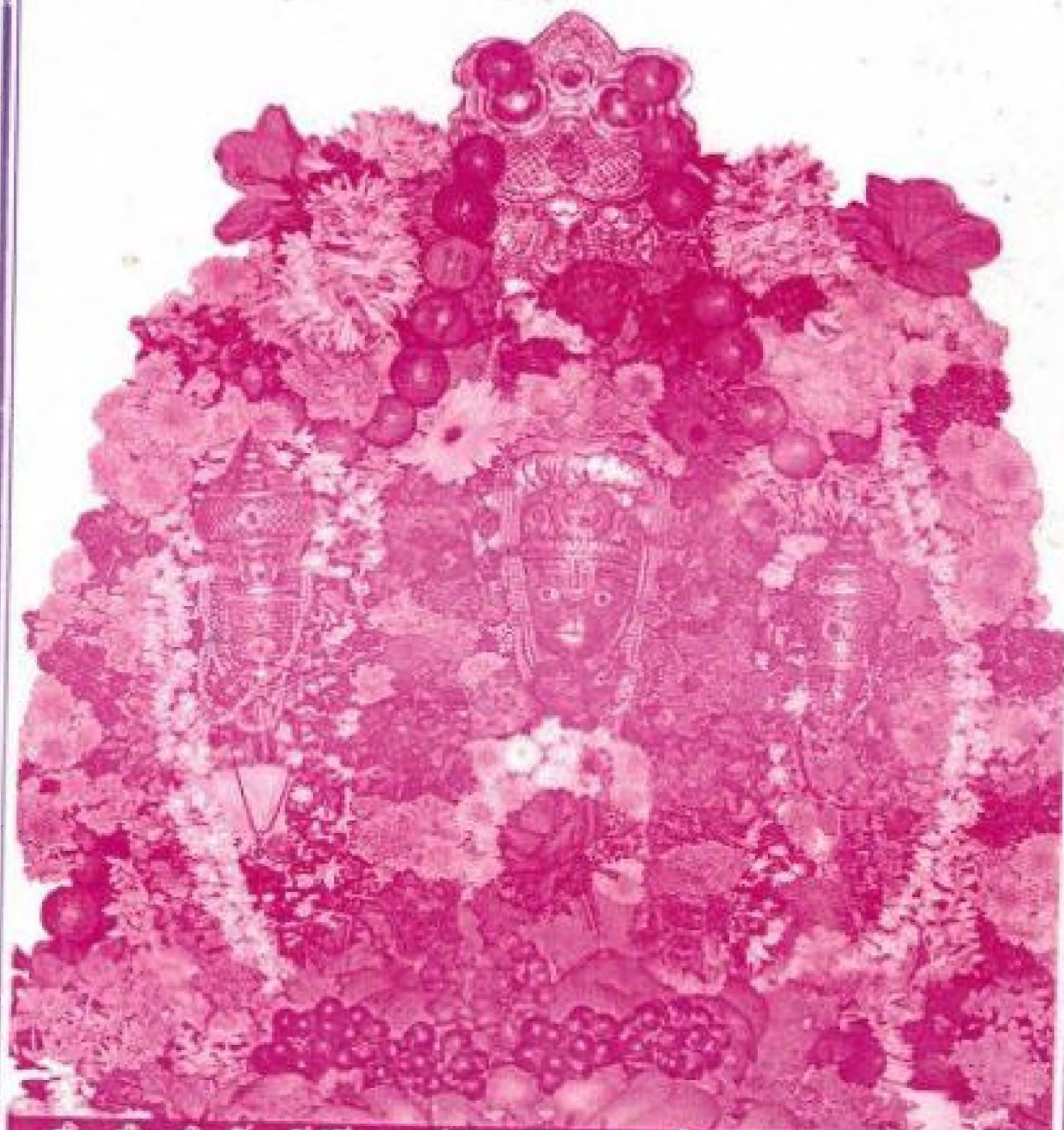

శ్రీ స్వామివార్ల శుభాశీస్సులతో ...

వ్యతిస్సంలేషణం

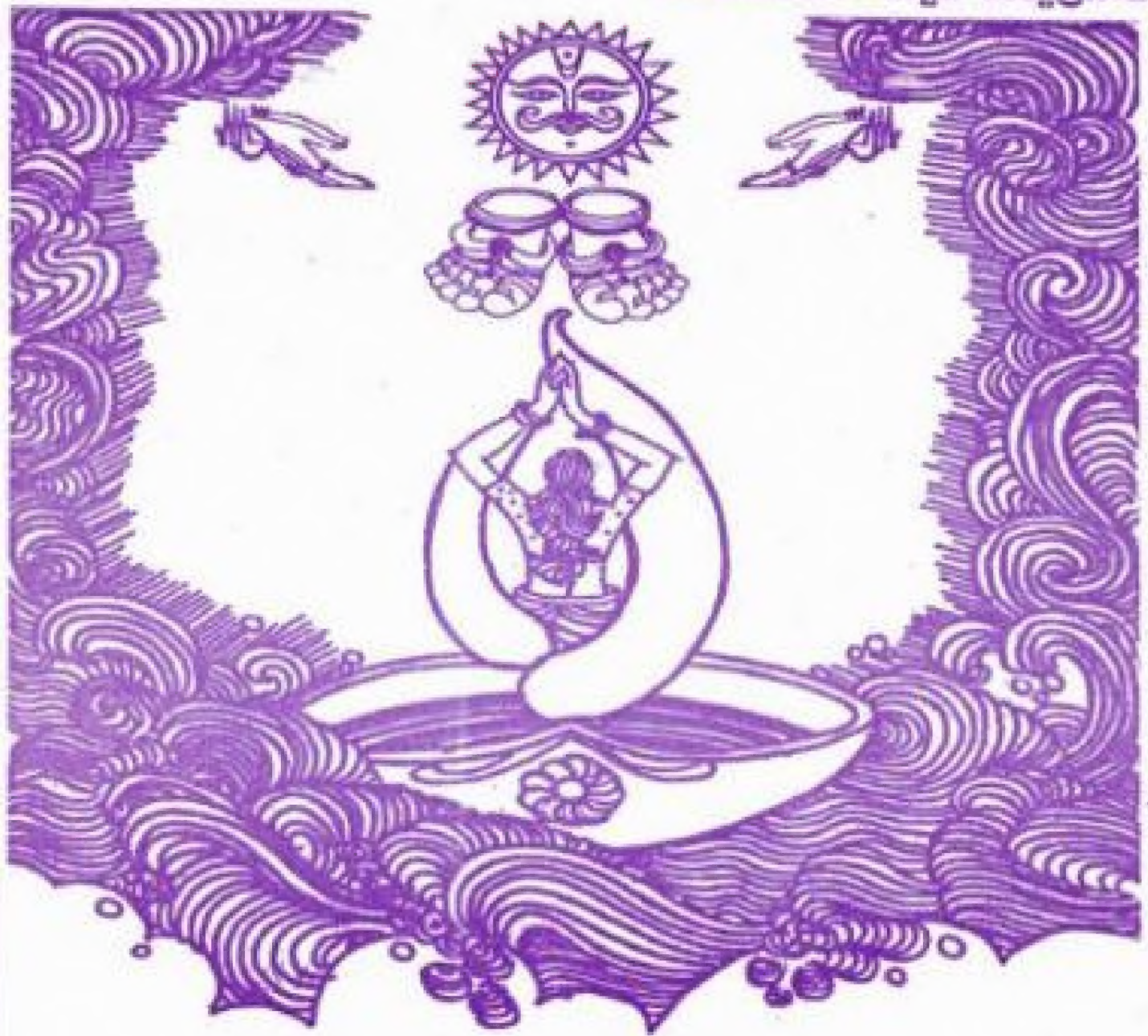
శ్రీ శ్రీ శ్రీ సువేర్దలా సహిత ఆంజనేయ స్వామి వార్లు
ఉయ్యూరు - 521 165 కృష్ణాజిల్లా

శ్రీ సువర్దలాధిష్ఠిత వామభాగం - నిరస్త కందర్ప సురూపదర్శణం
భానుప్రభం - రాఘవ కార్యదక్షం - లక్ష్మీకృతేన శ్రీ హనుమాంత మీదే
శాశ్వత ధర్మకర్త: రెడ్డిట దుర్గా ప్రసాద్

రెడ్డిట కృష్ణంబయ్య తాన్తి

జ్యోతిస్సంశ్లేషణం

సంపాదకులు : గబ్బట చుర్రాప్రసాద్

కీ॥ శే॥ విద్వాన్

గబ్బట మృత్యుంజయశాస్త్రి

జ్యోతి స్తంశ్లేషణం

వచన : కీ. శే. బిద్వాన్ గజ్జట మృత్యుంజయ శాస్త్రి

శీ. శే. బిద్వాన్ గజ్జట మృత్యుంజయశాస్త్రి

శీ. శే. శ్రీమతి భవానమ్మ

సంపాదకులు :

శ్రీ గజ్జట దుర్గాప్రసాద్

ప్రచురణ :

సరసభారతి

సోమిరాత్త సాంస్కృతిక సంస్థ, ఉయ్యూరు

కృష్ణాజిల్లా.

Jyothi Samsleshanam

జ్యోతి స్తంశ్లేషణం

రచన : కీ. శే. బిద్వాన్ గజ్జట మృత్యుంజయ శాస్త్రి

ముఖచిత్రం : టి.బి.ఎస్.జి. శాస్త్రి (ఆనంద)

ప్రచురణ : సరసభారతి

సోమిరాత్త సాంస్కృతిక సంస్థ, ఉయ్యూరు

ప్రతులకు : గజ్జట దుర్గా ప్రసాద్,

అధ్యక్షులు, సరసభారతి

జి.నెం. 2 - 405, శివాలయం బీధి

ఉయ్యూరు - 521165

కృష్ణాజిల్లా.

ఫోన్ నెం. : 08676 - 232797

సెల్ నెం. : 9989066375

ఇ-మెయిల్ : sarasabharathi.vyru@gmail.com

gabbi.prasad@gmail.com

మూర్తి : 2010

ధర : అమూల్యం

డి.టి.పి : వంశీ కంపుటర్స్, ఉయ్యూరు.

సెల్ నెం. 9248768889

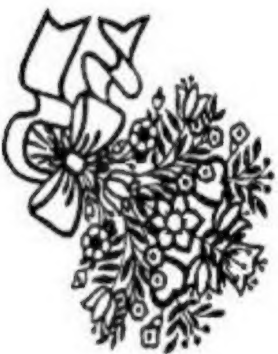
ముద్రణ : శ్రీ రామా గ్రాఫిక్స్, గాయిత్రి గురుకులము, ఉయ్యూరు.

నివేదన

పేజీ నెం.	
1	జీవన
4	జ్యోతి స్మంశ్శేషణం
6	దీక్షలు
7	జ్యోతి స్మంశ్శేషణం
12	జ్యోతి
15	రంకులీదాఖ్యానము
21	ధ్యాత్వికజ్యోతి - శ్రీ ఆదిశంకరాచార్య

మా తండ్రిగారు గజ్జట వృత్తంజయ శాస్త్రిగారు వికారి సంవత్సరము (1900 సం.) లో కృష్ణాజిల్లా, ఉయ్యూరులో నాన్న, దుర్గాపతి శాస్త్రి దంపతులకు జన్మించారు. వైదిక తెలుగాళ్ళ శాఖ, గౌతమస గోత్రం. మా తాతగారిది ఏలూరు దగ్గర రామరావుగారి అగ్రహారం. బాగా స్థితిపరులైన అగ్రహారీకులు. చిన్నతనములోనే తండ్రిని కోల్పోయారు. అన్ని కుల తగ్గిపోయింది. మా నాయినమ్మ నాగమ్మ గారి తండ్రి గుండు లక్ష్మీనరసింహదాసుగారు ఉయ్యూరు నివాసి. అందుకని భర్త మరణంతో తండ్రి వద్దకు ఉయ్యూరు చేరింది. దౌహిత్రుడైన మా నాన్నగారి ఆయన పోలము. ఇల్లు, స్థలము రాసి అల్లారు ముద్దుగా పెంచారు. ఒక్కడే చాలా గారాబంగా నాన్న పెరిగారు. చిన్నప్పటినుంచే సంగీతం, నాటకం, సాహిత్యాలలో పరిపక్వ బాగా ఉండేది. ఇప్పుడు మేమనుభవిస్తున్న అన్ని నాన్నగారికే దౌహిత్రునిగా, నా నాన్న నాగమ్మ ద్వారా వచ్చినదే. మా అమ్మగారు భవానమ్మగారు గుండువారి ఆదవదుచు. మా ఇంటి ప్రక్కనే యి అమె 12వ యేటనే, నాన్నగారిని వలచి, వరించి, పెద్దల అనుమతితో వివాహం చేసుకొన్నది. మాతామహులు దుగ్గమ్మ, సంగీతి శాస్త్రి.

మా తండ్రిగారు విద్వాన్ పరీక్షలైనా ఉత్తీర్ణులయ్యారు. గురువుల వద్ద వేద, వేదాంతాంశాలను అభ్యసించి, తెలుగు, సంస్కృతాలలో గొప్ప ప్రావీణ్యం సంపాదించారు. కవిత్వం అద్భుతం ఉయ్యూరు సి.ఐ.యం. స్కూలులో తెలుగు పండితులుగా కొంత కాలము పనిచేశారు. ఆ తరువాత అనంతపురం జిల్లా హిందూపూర్లోని ఇ.సి.యం హైస్కూలులో ట్రైన్ - 1 తెలుగు పండితులుగా 22 సంవత్సరాలు అక్కడే పనిచేశారు. మా బాల్యంలో కొంత భాగము అక్కడే గడిచింది. ము ర్షన్ కాలంలోనూ, వేద విద్యార్థులకు వారాలుయిచ్చి, విద్యకు ప్రోత్సహించారు. ఉచితంగా జ వద్ద తెలుగు బోధించేవారు. రాయలసీమ ప్రాంత కవిపండితులతో ప్రత్యక్ష పరిచయముం జక్కడి నుండి ఉపన్యాసాలపై అక్కడటి వచ్చిన కవి పండితులకు, మా యింటనే వసతి, భో సౌకర్యం, అలా ఆతిథ్యం పొందిన వారిలో విశ్వనాథ సత్యనారాయణ, తొన్నలగడ్డ సత్యనారాయ మూర్తి, జటావల్లిభుల పురుషోత్తంగాళ్ళు పున్నారని మా అమ్మ చెప్పేది. నాన్నగారికి నాట సంగీత కచేరి బాగా ఇష్టం. ఎంత దూరమైన వెళ్ళి చూసి వచ్చేవారట. బ్యాచ్ మెంటున్ అదేవారి ప్రసిద్ధ హరికథకులు పిల్లలపల్లె రామదాసుగారి హరికథలు నెలల తరబడి హిందూపూర్లో జ నాన్నగారి ప్రోత్సహమే అందుకు కారణం. అక్కడి వైశ్యులు వదాన్యులు - వితరణ శీలురు పండితులకు ఘన సత్కారం చేసేవారు. వీటన్నిటి వెనుక నాన్నగారి చేయూత వుండేది. తరువా

కడు రత్యంగాను కృష్ణిజ్వాలలోర్చు ప్రసవెంటుగా భుండగా, హిందూపురం సర్పిసుతో
ని జ్వాలా కూర్చు ప్రాతిపదిక మీద జగ్గయ్యవీట హైస్కూలుకు తీసుకొనివచ్చారు. ఆ
పుయ్యారు ఉత్తర పాఠశాలకు బదిలీ అయి 1954లో పదవీ విరమణ చేశారు.

కాంగ్రెస్ అంటే నాన్నగారికి అభిమానం. గాంధీజీ ఆంధ్రప్రదేశ్ పర్వతనుకు పర్వతస్వరు
అంటే మహాత్మానికీ స్వాగతం చెప్పిన వారిలో, ఏర్పాట్లు చేసిన వారిలో నాన్నగారి పాత్ర
కారణం అంజనేయులుగాను గ్రంథస్థం చేశారు. స్వాతంత్ర్యోద్యమంలో పాల్గొన్న దేశభక్తుల
గారు అని చెప్పకోవటం మాకు గర్వకారణం. ఖర్చు గ్రంథించేవారు. రాట్నం ఉండేది.
వారు, పంచ, తార్కి, విభూతి, పిలక, ఖండువాణ్ణి అవర పదమృత్యులుగా ఉండేవారు.
సులో వనిచేసినవ్వదు విశ్వనాథను ఆహ్వానించి రామాయణ కల్పవృక్షం పై
అనిపించారు. ఎందరో కవులు, లేమ కవిత్వాన్ని నాన్నగారికి చూపించి మెరుకువలు
శారు. సంగ్రహ రామాయణాన్ని ప్రాసిన నూరి ముగ్ధయ్య. 'తపతి' పద్యకావ్యం ప్రాసిన
దీ పీఠభర్తరాజుగారు. మహింకాళి ముగ్ధరామయ్య గారు నాకు జ్ఞాపకం. తాత్కాలిక
పై ఉంగుటూరు హైస్కూలులో రెండు సంవత్సరాలు చేశారు. శ్రీ పుచ్చి శివయ్యగారు,
మహింకరావుగారు స్థాపించిన సంస్కృతి ట్రస్టులోయిదే కాలేజీలో ఐదు సంవత్సరాలు
చేసినవిగా పనిచేశారు. ఎక్కడ పనిచేసినా నాన్నగారు ఆలస్యతగా పాఠాలు చెప్పారని
జ్వాలలో అంతటి పండితుడు లేదని చెప్పకోవటం నేను విన్నాను. సంస్కృత మంత్రాలకు
మైన అర్థం చెప్పటంలో నాన్నగారి ప్రతిభ చాలా ప్రసిద్ధం. మాకు వేసవి సెలవల్లో
రచించిన మేను నందేశం, కుమార సంభవం చెప్పేవారు. సంత వేయించి
వారు. ఉభయ సంస్కృతిలో సంభాషించడం చేసేవారు. నిత్యం రానుకోటి ప్రాసభగవద్గీత
రు, వేదసభలకు వచ్చే వేద పండితులను వారి విద్యార్థులు బట్టి సత్కరించేవారు.
నాట్యదార్శనను సత్యరించేవారు.

ఉయ్యూరు పారిటిక్స్ విద్యార్థులకు వారాలపై ప్రోత్సహించారు. వేద విద్యార్థులైన
త్రేతామూలు, కోట లక్ష్మీనరసింహశాస్త్రి, వంగవీటి కాళీ పరబ్రహ్మ మా యింట్లోనే భుండ్
లా అన్న అన్నపూర్ణ లాగా లతిరి మర్యాదలు చేసేది. సహార్థులారంటేగా లేకపో
అందించేది. మా అన్న సంకానం 14 మంది, చివరికి 4గురు మిగిలారు. నేను,
కృష్ణమోహన్, జగ్గరు అక్కయ్యలు లోపామృత, దుర్గాంబ, పద్మక, విదాది క్రితం
ంది. మా నాన్నగారు ప్రాసిన "త్యాగధనులు" అన్న పుస్తకం ఉపవాచకంగా

హైస్కూల్లో బోధించేవారు. త్యాగధనుల జీవితాలను ప్రబోధాత్మకంగా ప్రాసిన
వారు కల్పించి, సాహితీ ప్రసంగాలు నాన్నగారికిస్తే, స్వంత రైతర భుండేది. ఆ
జగ్గయ్యగా బద్దపరచాము. అయిన ప్రాసినవి కొన్ని రచనలు మాకు లభించాయి
పునర్ముద్రించి అందజేయాలని సంకల్పం.

మా నాయనమ్మగారి తండ్రిగారు ఉయ్యూరులోని రావిచెట్టు బా
నువర్తలాంజనేయస్వామిని ప్రతిష్ఠించారు. అయిన తరువాత నాన్నగారు, ఆ తా
వంత పారంపర్య ధర్మకర్తలుగా భుండే, అలయ అభివృద్ధికి కృషి చేశాము. మ
లక్ష్మీనరసింహ శర్మ, రైల్వే స్టేషన్ మాస్టరుగా పనిచేస్తూ 1958లో హఠాత్తుగా
మా కుటుంబానికి తీవ్ర వేదన మిగిల్చారు. అయిన భార్య కమలమ్మ, కుమ
కుమారుడు రామనాథ్ బాలులను నాన్నగారే పెంచిపెద్ద చేశారు. 1961 వక
నాన్నగారు కార్మిక మానం శుద్ధి ఏకాదశి నాడు స్వగృహం నాడు. వృద్ధురాలై
అప్పటికి జీవించే వుంది. ఆమె 1967లో నా చేతుల్లో చనిపోయింది. మా
1982లో మరణించారు.

నాన్నగారిద్దరినీ సంసారం, నేను నేర్చిన విద్య వలన తెలుగులో ఎం
చిన్నప్పటినుండి తెలుగు పై మహా మక్కువ. దీనికి కారణం అనాటి తెలుగు ఉపా
వంగలదత్తు గారి సాహిత్యం సాహిత్యంలో కొత్త లోకాలను చూపించి
కళాసమితిని స్థాపించాం. బాలభారతి నిర్వహించాం. ఉయ్యూరు హైస్కూల్
ఉపాధ్యాయునిగా పనిచేస్తూ, సైన్సురూంలో ఎన్నో సాహిత్య కార్యక్రమాలు ని
స్కర్షయి డి. ఎల్. కారణాలావు నాకు తోడ్పాటుగా వుండేవారు. కవి స
నిర్వహించాము. వేమన త్రి శత జయంతి జరిపి డా. జ.వి. కృష్ణారావు గారితో
యిప్పించి, సత్కరించాము.

స్వర్గీయ లంకా బసవాలాంగారు 1987లో స్థాపించిన 'సాహితీ
శ్మశానావళి సభ్యునిగా, కన్వీనర్ గా ఎన్నో వైవిధ్య భరిత సాహితీ కార్యక్రమాలు ని
జరంలా మా నాన్నగారి ఆశీస్సులే అని నమ్ముతున్నాను. కృష్ణిజ్వాల రచయి
కార్యకర్త సభ్యునిగా సాహితీ సేవ చేస్తున్నాను. సరస్వతారతి సాహిత్య సాంస్క
పత్రిక నడిపాను. ఇప్పుడు అదే పేరుతో సరస్వతారతి సాహిత్య సాంస్కృతిక సంస్థ
చేశాము. మా తల్లి తండ్రుల స్మారక పురస్కారాలను కవి పండితులకు, ప్రతిభ గల
ప్రతి సంవత్సరం అందజేస్తున్నాను. ఇది మా నాన్నగారి 110వ జయంతి సంత

కయినా, ఆయన రచనలను యీ తొలికి లంఠించానన్నదే యీ ప్రయత్నం. నాభార్య ప్రభావతి, కుమారులు శాస్త్రి, శర్మ, మూర్తి, రమణ, అక్షయ దశయంజ్ఞి, వామన చక్రగిరి సహకారాన్ని లంఠిస్తూ సాహిత్య సేవకు తోడ్పడుతున్నారు.

"జ్యోతిస్సంప్రేషణం" అనే ఈ పుస్తకంలో "వేదాంతాలు" (వ్యాఖ్యలు) వర్ణనలు సాహిత్యం ద్వారా లోక ప్రాసార త్యాగధనులను కీర్తనలు కర్తవ్య బోధ చేసే రసభరిత వర్ణనలు, రెండవది "అర్థశ్రోత" అనే శీర్షికలో మూలక వర్ణనలకు మహానయనను అందజేసినవారు. ప్రతి కవి రచించిన నిరంకుశపాఖ్యానము పై లోకైవ భవార్థ నాన్యగ్రాం కలత్యాన్ని పాటవాన్ని నిరూపించేది. ఇంతకాలానికి యీ పని చేస్తున్నందుకు సగ్గంగా భుజాన వెలుగులోకి తెచ్చుకొన్నానన్న సంతోషితుండు. సహృదయులు సహృదయస్తోత్రం, నిరంకుశ పాదసంధానస్తోత్రం, ఆశీర్వాదస్తోత్రం భావనలకు, భవప్రసంగా లంఠిస్తున్నాను. ఈ పుస్తకానికి "ప్రశంసలయం" ప్రాసిత ముద్రలు శ్రీ కూచిపూడి శ్రీరామ చంద్రకూర్మగారికి కృతజ్ఞతలు. మా మూలా విశయలకు సభక్తికంగా లంకితం జూస్తున్నాను.

గజ్జల దుర్గాప్రసాద్ , అర్థశ్రోతలు, సరసభారతి ఉయ్యూరు

మృత్యుంజయుం

ప్రసిద్ధియు విద్యావత్ గజ్జల మృత్యుంజయు శాస్త్రి గారి "జ్యోతిస్సంప్రేషణం" చదివిన తర్వాత త్యాగి గూర్చి వివరించడానికి నేను సరివాడను కాదు అనిపించింది. సాహస ప్రయత్నానికి

ప్రతి న్యూతనప్రయత్న సాధనలో శాస్త్రి గారు తమ కంటు కృషి చేసి భారత మూల ఋణం "వేదాంతాలు" శీర్షిక ద్వారా జాతి జాగృతి పర్యవేక్షణలో వ్యాదయ సృందన కరిగించారు. మరీ ప్రమాణంగా ప్రవృత్తించి స్వయాన విశ్వజ్యోతిని అనుభవించుకున్న అందరూ పాలతాళి, రంజితవ్యం. ఈ లోకం మోహ పూరితం, భ్రమలు భ్రాంతలు భయ కంపితులను చేస్తోంది. రంజితవ్యంలో విలసన అవ్వాలి. అదే అనంద మహానందనం. జ్ఞాన చక్రపురోత జ్యోతి దర్శనం, రంజిత విలసన ప్రతి ప్రమాణం అని వీరి అభిప్రాయం. ప్రతి సారాన్ని అర్థమైన సహృదయలో సందానయకంగా ప్రాస సహృదయలను అవ్వడ వరచారు. ప్రతి సారం ఈ "జ్యోతి" లో ప్రతి ఫలించింది.

శ్రీ మూలక వర్ణనలకు సామెతలు తుదియైతను స్వీకారము, వైద్యము, శిక్షణము, నీతి, ధీశక్తి, వైదకారవర్ణము లను లోతుగా శాస్త్రి గారు అర్థయినచో చేశారు. వర్ణనలకు సగుణ పానలను అర్థయించి దశించారు. మూలవాచార్యుల జీవితాన్ని క్లుప్తంగా దశించి మూలమే వివరిస్తూ వర్ణనలకు లక్షించి చాల్చిత విహితులకు "అర్థ శ్రోత" శీర్షికలో లంఠించారు.

శ్రీగారి దశ ప్రధానమైన "నిరంకుశపాఖ్యానము" గురించి, కాళ్ళ కర్త గురించి, కవితా రీతులను గూర్చి అతి ముఖ్యమైన విషయాలను చర్చించి క్లుప్తత పాట సామెతలగా ప్రయోగించి "వేద మూల" వర్ణనలలో "లంఠి తర్జి" అని తెలుగు చేసి సహృదయ చేసి చూపారు. తెనాలి రామకృష్ణ కవి నిగమ శర్మకు, రుద్ర కవి నిరంకుశులకు సామ్యము, కవి పరిశీలనాత్మకంగా తెలిపారు. పాండురంగ క్షేత్ర విశిష్టత రామరంగ కవి తెలిపితే, కర్మ సద్భావం దుర్లభ కవి చెప్పినట్లు నిరూపించారు. శాస్త్రి గారి చక్రగిరి చక్రగిరి గ్రాంథిక కవి, రచయిత సామెతలకు ద్విపాత ఉన్న పండితులు, విమర్శకులు, వీరికి లాభి కగా వర్ణన సమస్యంది. క్లుప్తంగా సారించి, లంఠికారాని శాస్త్రిజ్ఞులు. గంభీర పద ప్రయోగి, సంస్కృతాంధ్రి భాషా పాఠం భాషా శాస్త్రిజ్ఞులు. చాల్చిత వరణామూలం అందు కూడా పరిపూర్ణము. ప్రామాణ్యము కావాలి వైదిక నియమాలుగా విభాగమైంది సర్వ గుర్తు చేశారు. శాస్త్రి గారి బహుగ్రంథ పరిసరం, వివర విషయ సంగ్రహం కూడా అర్థయించి కలుగుతుంది. వారి విద్యనుకు శోధనకు, నిజంగా "మృత్యుంజయుడే".

--- కూచిపూడి శ్రీరామ చంద్రమూర్తి, భాషా ప్ర

" శ్రీ సవితర భారతాంధ్ర జనతాని సర్వ సంతకసనా సునుందర్గే సతీతులై దమయంతివైతానం సృష్టియ ము భాసంబుంబరి దుష్ట భోకరమునై భక్త ప్రేమాద ప్రదం బై నిత్యాన్నితమైత మా సురుచార్యాంబ్రికే గీర్తించెదన్."

- ఈ పద్యం : విశ్వనాథ సత్యనారాయణ

తెలుగులో మూలకవలం మున జన్మ పాకు

అదే. స్వాతంత్ర్య విభావముందు ఉత్పన్నై. అజ్ఞాన రాస్యాల పదలంబించిన కుశవాలా కుమవంత్వామించు చున్నాడనట నిదురలో మెల్లని భక్తియుక్తముతులై నిక్కంపు స్వాతంత్ర్యసం పదలో రంగొనుదీ. యిదే నవకువక పర్వంబు భావించుదీ.

కుమజందొక్కదు బీజమున్న పుణతనీ కుశ్యంబునం జన్మి చ య్మన దోయంబుల జ్ఞోదనీసి. తగధాన్యంబందునో, లేదొమో హానదాసుందు నువర్ణనకట్ల పరదాస్యాంతోని నిర్వగ్గయో జననిన్ హర్ష పరీతజేసి. నవకా సోపల్యమాజన్మి కున్.

"నవభారతప్రస్థ" దిశ్యవాకుమగర్భ

"గాంధీజీ యువదేష్టకత వహించ

ఖండాంతరఖ్యాతి గాంచిన 'జవహరు'

చతుర సారధ్యంబు నలుపుచుండ

అపరయుగంధరుడు "రాజాదు, రాజేంద్ర

రాజాజ దిగ్గధులే రక్షితులుగా"

పటు దేశభక్తులొ "పట్టాభి రంగారెడ్డి

కేసరి" ప్రముఖులు తెలవరుండ

అర్ధికతత్వ శాస్త్రుల నిష్కృత 'జా

త్వత్వాలు, కృష్ణులు" మునునందన

ప్రభాకర చరితులు 'బలదేవ, కృష్ణాని

కున్నీలు' చాతురంబులను వీర

జలగ్రా స్వాతంత్ర్య రథమున హామవీరి

దేశంబుచుందు| భారతీదేవి కిపుదు

భక్తి సంయుక్త నెగ్గురు ప్రణామలగుచు

జేయుచాల్సార్థ్యంబులే చింతలేక "

" అదే | స్వాతంత్ర్య పతాకము

పొదలెందు దిగ్గత్రయంబు, పూర్ణ ప్రభలన

జదే! భర్తృత్వ చక్రము

కుదితస్వాతంత్ర్య తోద మ్రొక్కుదు మీరద "

5)

ఒకడు కందుల నిచ్చి యొడక దైర్యాన శరణు వేరున వారి జక్కగాచె

ప్రొణ ప్రదంబైన భర్తృకుండలు, కవ చంబుల నర్పించె సోధు వొకడు

రమణీయతను సమర్థకామున భుజగనం

తత్తిల్లొచ్చె ధర, నెల రాతయొకడు

లోకాపవాద సమూకుల హృదయులై

అర్థాంగి దిగవాలె నలపుు దొకడు

అట్టి యాదర్శయుతమైన త్యాగశక్తి

జీర్ణమైపోకవ, భారత చిత్రములను

బాదుకొలిపెను గాంధీజీ భక్తమతని

బహుళత్యాగంపు దీక్ష జేపట్టుదీపుడు "

జైహింద.

బిస్మితి స్పందనక్షణం

18.10.1946

ప్రతి - "యథాప్రజ్వలతోగ్నోద్విన్నులంగా: ప్రభ వస్తే సదూపా: " తత్తేచై వాపియన్తి "

శ్రీ చరానంద రూపిణి మృదుల హృదయ

చంచలాలత లోలులే జంబుతోడ

బొలతి జ్యోతిర్గతా దేవి భువనరంగ

మందు నావిర్భవించె న మంద కాంతి ",

2.

అజ్ఞేచయమా క్రిమించె వియత్రంబు నలుకెలంకుల నిరువెల్ల నలము కొనియె

సంధతమునమ్ము నిజశోభనగా ప్రొక్క

నిర్దరానంద ముంజెంద నెలపు లేక

చిన్న చీకటి చోలేక సోన్నసలయ

బాష్పకణము రాల్చె దావన్నె 'తరగి'.

3. ప్రకృతి సంతయు ముంచ దుపాను మిగుల
జడల జెలదేగి నాగ ఝండ్లూ నిలంబు
పెళ్ళు పెళ్ళు మునుచు విశ్వంభం చెనవుడు.
అంతభీకర జలధరా క్రాంతములయి
బహుళ రత్నామృ దీధితి వనితములయి
భిష్ట రమణీయ ములయిన పీచితములు
మిండి నారయూచు దేగి సొందొందీ మీల
భయద సుఖ దుఖ వరంపరల నుంచీ
యాత్య రక్షణ మూనిన యతివ యోర్పు
వేల సొందీమై వదకుచు భీత వృత్తి.
నిలిచియుండె, దిటమగు నుపలము బట్టి-
5. అకట! ఘనతర భిష్టతానిలంబు
కాంత కుటిలాలకముల డీకాకునీసి
ముదితయంగలంబులదెనెను, వృద్ధయమవసి
బార్మియంతయు దిగజారె, దండ్ర పాదయె
వికలమయ్యె విశ్వాసంబు, వివశమగుచు
స్వరము నెన్నమయ్యెను, భర్తీ పాదువారె
గ్రుంగి పోవ పోవదొడగె నెథలాంగికములు
దీనమయ్యె బ్రహ్మ ధాగ్ని కానరాక!
6. అలల మొత్తంబు లామవశోపలమునంత
మ్రొంగి దటుకున దయమూల మిత్తి వగీది
రాను! యేమందు నాజడ రాశి యుండు
గన్వ జ్యోతిర్ల తావేవి కలసి పోయె.
కలుష యగు జ్యోతియట జరకాలమునకు
గమల నీ కాంచు కరముల గళల దేల
దిక్కు హారముల మొత్తంబు చేజరింగ
వన్నె వాసేయు గాంచె నా కన్నె మిన్నె
- 7.

8. అంత భీకర జలధి ప్రకాంతమగుచు
రైతునము జేసికొనియె నాకాల మెల్ల
బల మలాన్విత భానుక వదన మేలమి
జాన కుటిలకుంతల ముల జక్క జేసి
ముల్ల ముత్యుల ప్రేమ చ బల్ల వించ
ప్రమద సంపూర్ణ లోచన కమలయగుచు
జల్ల నౌకలు దోయిన దగ్ధ వేళె
గాగిటం జేర్చు కొనియె, నాకాంక్ష తోడ.
9. కప్రు చిన్నయ మూగిక్క కాంతిపూర
తేలితా నంద పీచితా దోల లంచు
నోల బాదగ జేసి యా యుద ధరాజ
నంద దీర్చె ననాధ నా చెలువనవుడు.
10. అ ప్రభోభాత్యక జ్యోతి యుంచుతయల
గాంత గాంతి కరందెతగానొనర్చె
ప్రియునిస్థిని హితంబగు ప్రేమలంతట
మృగ్ మూఝల తెంతయు తోనియున్న
మంజుల క్షణితమొకటి మూససార
వంద ముందు దిరుగుచున్న నమందగతిని
అంతరంజిత దళముల పారుపుతోడ
విక చముగ జేసి నన్నిటి వివదరీతి
నిర్దరానంద మకరంద నిచితమగుచు
ప్రలలమగు నుత్కలికయను పరితులంబు
దెసలవెడజల్ల గుప్పన నెసగమొసగ.
- 11) అట్టి యుద్వలావహము దృశ్యంబు గాంచ
దనయలక్ష్మిశి మంజుల పీచియగుచు

12)

“ఉనురులుండిన నానంద మొంద వచ్చు
నింపు మీర వరుండు నూరేండ్ల కైతె”
ననుచు శ్రీరామ చంద్రు వృద్ధు నిలయు
గాన మొనలించినటుల లోకంబునందు
బుట్టుకంటెన వైతి జంతు వట్టి సుఖము
నెన్న దనియు బడయు రామిన్నయోను
గాన నిట నుండు చక్ర్రాయి గాంచగలడు
తాదృశాన్యచ్చిత జ్యోతి దగ్గ నంబు
మలయు నా వరమానంద మహిత సుఖము.

13)

వేదవేద్యుని చరణారవింద ముధువు
క్రైశ్రి ముగ్ధులై నేటికి గోమల స్వ
నమున జ్యోతిర్నయూర్ధ్వంగి విమల ఘక్కి
నాలమించెడు ప్రకణ రసాయనముగ
నల్లియచ్చిత దృశ్య మావంత యని
జెక్కు చెదరక గుణగు జాక్యలక్ష్మి”.

14)

ఆ తనూలత రామగీయతము, నాతి
సరళ సుస్మిర్త సుషమాతి శయము నీతల
జనన మనోరథ నిలయుమై తనరుచుండు
మరిన తేజ ముదేద నో మూయుమయ్యె
నంద తామి సైమిచటనా యుగిపీఠయె
గారు ముల్గుల తెరలెల్ల గదలి దూరె.

15)

మంజులాలత తమనీయ కంజనయన
వటి కుళుంబొమ్మ వచ్చిని బాహులత
చలువపుంజల్క వలుకుల బలుకు వెలది
ధువన భూషణ మగుచు, దానవతమందె.

16)

“కలికి తరునెచ్చు తరగల వెలయజేసి
యిందువల్లి కడదువున నెనగ తొడగ
బడమృగాదుపు పరిపూర్ణ కరుణ, నేటి
కిని ధరాతలము మయిని తొరలు చుండు

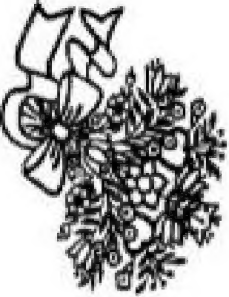
17)

కలుషితంబగు నా కాంతి నులిమిపైచి
రమణి జ్యోతిర్నతావేది ప్రేమదమునను
శ్రీ పరంజ్యోతి తోడ సంశ్లేషమంది
బంధురానంద రసమయ నింధువీచి
కలమదూగాడు చుండు నే వెలికిలేక.

18)

ఇది వివేకాను గుణమైత వృద్ధ కర్మ
కర్మని చయార్చమగు వివేకంబునిదయె
“నిశ్చల మోహనంబగు యవని కనుబిగిచి
శాంతి మకరందధారల జడిని జేరు
నాపివదనాంబుజము చెంతవాసి దీర
నాడు నిర్మల వృద్ధిజందంబు నేడు
పశ్యుగా విహరింప నిమ్మైయి నఖుర
పి పరంజ్యోతి ! గాధాను కంపల్లిజేవు
నేను నీ వాడ, నీవు నా వాడవయ్య
యిది వైభవ్యమనెడు గోదద గణంబు”

ఓం శాంతి శాంతి శాంతి:-

అక్షరం లోక రక్షకం

ఆర్థిక

(మూఢవ విద్యారణ్యులు) 1945

కాలమున సంపదించును. విశ్వామిత్రుడు మున్నగు రాజర్షి ప్రవరులు భారత
రాజ్యసలములయి, స్వప్రతిభా ప్రభావముచే, దృఢతారలుగా శాశ్వతయశము
ప్రవరులయి, యనమూన సోప్రాజ్య పరిపాలన దొరంధర్వమున, నమూన
విశ్వాతి గాంచిన మహాశయులు యెందునైన గానరాదునుట సాహసోక్తి
వరయిన మున్న నట్టి శేషమున నైవేదికపేరులం దగ్రగణ్యులు మన మూఢవ విద్యారణ్య
మన నామము మూఢవుడు. వీరు శ్రీమతీ మాయాబాల చరుత బర్హుడు. సాయ
భాగ్యము గాంచినది. సాయగా, భోగనాదులు సోదర రత్నములు. ఇతడు
యడు, యజ్ఞశాఖీయుడు, ఆంధ్రుడేయుని కొందరి మతము, మంత్రి పదవి నుండిన
నాగిగాడు. వైదిక నియోగి భేదము తల నూపని కాలమున వరచివచ్చాడు.

మన వేద వేదాంగములు, రాజనీతి, ధర్మార్థులకు చతుష్పత్తి కళలలో నగు వాని బదున
శ్రీ విద్యా శీర్షుల మహాశయుని గురు పుంగవులు. శ్రీ భారతీ శీర్షుల సన్నిధిని
యర్థులు గడించెను. సోదరులగు సాయగా మూఢవులు సమాన పండితులగుటయే
కర్తలు గూడ.

వాక్య చే శ్రీ భారతీ శీర్షులు, మూఢపులకు దురీయాత్రిమ స్వీకారమును, విద్యారణ్య
ంచి, వేద భాష్య రచనకు బ్రతిష్ఠాస్థానముగా శ్రీ శ్యామామహాశయిని. ఈయూత్రిమ స్వీకారము
యన జరుపబడెను. స్వంధసామి, మూఢవసామి, గుహాదేవుడుమున్నగు పండిత
యన్న వేదభాష్యముల వివరించినది ప్రవాదముంచి గాని యుద్ధిచార భాగ్యము
వేదార్థాగ్రమయగుటగా, శ్లోకాదుల పరిమిత పారిశ్రమగుటయట్టి కర్మకాండయు
నుత్పన్నమయిన యాకాలమున నీ మహాశయులు వేదభాష్యముల
స్వీకరణియగుటలును రచయించి కర్మ, బ్రహ్మవాదమునకు
లయిరి.

మూఢపులు పురాణ సారాది గ్రంథ రచనాసంకరమే తురీయాత్రిమ
శ్రీంగిని వేదాధిరోహణమొనర్చి విశ్వేశ్వర దేవాలయ నిర్మాణమును, భాష్య ర
సాహాయ్యమొనర్చిన సూరిశేఖరులకు అగ్రహారాది దానమును, శ్రీ చక్రాశ్రమ
లోపుర నిర్మింప గావించిరి. విశ్వుట విరూపాక్షమునకు విజయము చేసె
నిర్మాణమును, విరూపాక్ష వీరసోపనమునొనర్చిరి. అత్రిమ స్వీకారమునక
వరాశరన్నతి, మనుస్మృతి వ్యాఖ్యలు, వేదభాష్యములు, కైమిని
కాలమూఢవీయము, శ్మవహన మూఢవీయము, శంకర విజయము సర్వదర్శి
మున్నగు గ్రంథములను, అత్రిమ స్వీకారానంతరము పంచదశి, వివరణ ప్రమేయ
దేశమున వివేకము, దేశ్యపరాధానోత్తము మొదలగు వేదాంత ప్రతిపాదక గ్రంథ
రచయించిరి. వీరబరాశరన్నతి వ్యాఖ్యానము విశేషప్రమాణ విశిష్టమయి
సర్వయానుసారముగా రిఖించబడెను. శ్మవహన మూఢవీయమున రాజీయ
సమగ్రముగను, సవిమర్శముగను వివరించబడినది. కాలనిర్ణయమున
నిర్ణాంతములు విమరీకరించబడినది. వైద్య నిదానమున నాయుర్వేద
వివరణపబడెను. పంచదశియందు శాంకాంత్యోపము శ్రుతి విహితముగా నిర్ణాం
శ్రుతి చతుష్టయమునందరి కర్మకాండము వేదార్థ ప్రకాశక, జ్ఞానకాండమునక
నామధేయములతో భాష్యము. ప్రాత, నిర్ధ కర్మానుష్ఠాన జ్ఞానయోగాదు
రచించబడెను.

1323 సం " ప్రారంభమున బ్రతాపరుద్రపారిశ్రమయి, యశ
రాజాధిగా గల త్రివిజ్ఞ దేశము హస్తినాపుర సార్వభౌముడును, మొఘలు నం
మహమ్మదీజీన్ తుగ్లకు సేనాధిపతులకు గైకొనబడిన విశ్వుట గోశాధ్యక్షులుగా
లుక్మన్నులు తుంగభద్ర తీరమునందు కుంజరకోట (అనెగించి) కుంజేరి, ప్రే
కేశ్వరాలయ నాశ్రయించి మంత్రి పదవినిదనిరి. పదవ నారాజ్యము మహామహి
పాలకుగా, వారు దేశత్యాగముగావించి యుద్ధపుల గడు నిదుముల గుడుచుచును
గుండేశ్వ చివట గుక్కలు వెతలుజేందుట గాంచి విద్యారణ్య స్థాపిత విశ్వుట
వారియనతి, నచట నొక నగరము శ్రీ చక్రాకారముగా నిర్మించుట, శ్రీరాం
యానగరమున కొనరించబడెను. లుక్మరాయుని కాలమున వి

నిరంకుశశాసనము 19

నిరంకుశశాసనమును రచించిన కవి తల్లజుడు కంసాచిరుద్రయ నె
వాడుగఁటచే గావ్యరచనమున నెరజాణయగుటకాక, జగ్గమునకు, రచనా వా
గణాదుడే. కాంచనమున, గోరువారి కోర్కెల కనునగు కొంగ్రొత్తరీతులు, ను
శీల్పము వంశపారంపర్య వృత్తిగా గల యీతడు తన గంభీర కవితా సే
కాగ్రేసరమననరాజముల లంకింపజేయగలడు. ఇతడు గుంటువర్తి భా
సముకాంచుగుటలట్టి క్రీ.శ 1620 సం. ప్రాంతం వాడని చారిత్రక నిర్ణయ
కంటరపుడు నిరంకుశశాసనమునే కాక, కందుకూరి జనార్దనాస్థకమును, య
నుగ్రీ విజయమును రచియించి యఖండయశోరమాంబుడయ్యే ఇతనికి మహ
తంతలపల్లెను ప్రోత్తియగ్రామముగా నిచ్చెనని యాంధ్రకాష్ఠయశ్వర యాశయము

ఈ కావ్యమందలి యిత్యవృత్తమును సంగ్రహముగ వివరింపఁజూచుట
దూరము కాదని నా తలంపు. మాణిక్యపురమున నురశ్చయను విప్రుడు "వేదశా
వెలసి, యగ్నిష్ఠామోహనార్థి యఖండ విఖ్యాతి పడసెను. అట్టివానికి నిరంకుశశా
సంపదకాష్ఠని ప్రసాదమున గలిగెను. అతడు జనకుని పగిడివ్రయి శాస్త్ర పారంగ
సంపదుపేతయ్య, గుణధన్యయనగు కన్యను కరగ్రహణంబు గావించుకొ
టొంటిపుట్టుపునందలి దుష్కర్మ పరిపాకమునతో, మరేకారణమునతో యతని చిత్త
దారెను. అతని వ్యూధయ కురంగము నిరుపమానగాన వంశాతయగు,
యోవైకోలలకు గురియయ్యే. జనని బోధకు ఫలితముగా భార్యనగల జగ
ప్రియురారిపాదములపై తోసెను. కడకు లంకేశ్వరి మాట పోటులకు తాళ
మంత్రిము పారాయణముగావించినాడు. కాననమున బాదుపడిన దేవాలం
శివరింగముతో జాదముగా శివుని వరప్రభావమున రంభావైత్తి గాం
విశశిలారూపముబోనాదే. వరవతి బ్రహ్మరాక్షసబాధను బండుచేసి, వృష
గ్రహశరకమున సద్వర్తి గాంచి నకల భోగముల నంచెను.

ఈ కావ్యము శ్వంగ ప్రధానముగఁటచే నుత్తమ కావ్యప్రేకికైతిండును.
రసము శృంగారము, షకస్వకరుణములంగములు. మరియు నిది కైశికీ వృత్తిచే గ్ర
వైదర్భీరీతిని చే విన్నాగమునంది. బ్రాహ్మపాకముతో దొవ్వదోగుచున్నది.
వృత్తముశ్చంద్రముకాని ప్రఖ్యాతముకాదు.

కవచ సంశత్పరమున నగరమునకు బ్రవ్రధను ప్రభు వతరింపడు పాయమ్మ
తక్కురాయలు. వీరికి మన స్వాములు మంత్ర శిఖామణులు శ్రీ మాధవ స్వాములు
మునకు, భువనేశ్వరీ దేవియును గ్రహశరకమునకు గాంచిపలడిన నుత్పద్మజే చేసి
మహిత ద్రవిణ సంపన్నులయిరి. శ్రీవారియమాత్య భాగ్యము బడయుటంబట్టి
కాలమున గోర్కాణవాశీయట్లను, అంబ్రోజోజాని కాలమున నాంబ్రో భాషాయోష
భూపాలుర కాలమున శ్రోత. స్మార్త వేదాంత విద్వలు విశేషించి వెలసినవి.
యం - వలయనమణి "యనురీతి భూపాలురచే బ్రాజ్ఞ మంత్రులును, మంత్ర
మహాధనులు వన్నికెక్కుదురు గదా!

ప్రవాచార్యులు శంకరా ద్వైతులై, నిర్గుణోపాసకులయ్యును "హృదిభజే
మాతం" "నమశ్రీ శంకరానంద గురు పాదాంబు జగ్గన" "నమంత్రం నో మంత్రం
తక్షమ లందు శివ, భువనేశ్వరీ దుర్గా నోత్రములు గావించుట చేతను,
న దుర్గ, పాణాశ గణపతి, భువనేశ్వరి లోనగు నాలయముల నిర్మించుట
సంగణిపాసకులనియు నుడువగును. వీరి మూలమున శ్రోతస్మార్తల కర్మలు,
సర్వములు తెనుగునాట దుంపెనరానె. వీరు మఱూ వంచాశీతేరధికము
వ పయసి" యను శ్లోకపాదమునుం బట్టి నపాస్త్ర మాసాధిక
శ 1302 - 1387 దనుక నుండి గువశ ప్రవేశము గావించిరి.
నన్యాసము స్వీకరించిన పిదప, మంత్రపదవి నంగీకరించుటం బట్టి వీరియూ
మాతాత్మపదవికి దొత్తుపాసగఁటంచెనని కొలదిమహాసీయుల యాశయమయినను,
మకులగు శ్రోతస్మార్తల ధర్మముల దేశమున దృఢముగ నెలకొల్పుటకు
యను, నిర్వహింబునగు పరమహంసలే ప్రముఖాధికారులని విశ్వసించి, మంత్ర
ని, దేశధర్మోర్థులయి యుత్కాష్టా దర్శపూరితులయిరి. ఇట్టి పరివ్రాజకుల
ని విహితకృత్యముగాదు. కాననే ఇంతకాలము గఠించినను శ్రీవారి మధచంద్రము
దే భారతదేశ గ్రంథరాజమున నుపర్యాజ్ఞరముల నులంఠితుగ లభించుటదీనది.
జము, నసాధారణ లోకికజ్ఞాన సంపత్తియగుల యీ మహాసీయుని సద్వంద్రము
సదాసంపృరణీయము.

కవి సప్తాక్షు తన కావ్యేతి వృత్తమునకు నిగమశర్మపాఖ్యానము నాద నను. కాని యితని యాదర్శ మంతదనుక భస్మత గాంచెనో మున్నుందారయదము. పాఖ్యానమునకు పొందురంగజ్జేత విశేష్టతా ప్రతిపాదనమే పదమావధి. మున కవి ఇత్యనుగోగో గచ్చతి జీవ పషః గమానా కర్మనోగతిః" మున్నగు మాత్యులచే సమర్థించు కర్మ దూషణయే ప్రధానాశయము. పదస్యంభార దుర్వారత చేతను, అసర్గత శముషీ పదము, వేద విద్యా నిరంకుశదగునని మున కధానాయకునకు నామ మొదలెను. అతే చతుర్వేదపారంగతుడు, బహుశాస్త్ర గ్రంథ నిర్ణత, విఖ్యాతా చారయరంధరుడు, పృథు పిష్టలంబగునట. ఇట్టి కులమున నిరంకుశుడగుచుండి, త్రయీ వాక్యములు, కవితారచన, గాన కళాప్రవీణత కదముట్టగాంచెను. వైదిక కులా విద్యుతయ, సమవేశయ, గుర్గభస్మయనుగు కన్యకామగే నుద్వాహము కావించుకొనియెను. సంశయముల తొలగించికొనిననట. ఇతడంబులువేశసమదేయని యెల్లరచే ముందెనట. బాల్యము తొలగి, యౌవన లక్ష్మి యావిర్భవించి యితని చేతులు ముటు నాంధ్ర ప్రస్తావనకుయినది. ఇంతకు ముందెట్లు కడచినను, నిప్పటి స్వవాది జాతక మున్నధాయయినది. ఇతని మొదటి యాగకువకును, నాటి ధాత్రీసురుల తొక పర్వత ముద్భవించట. నీర్మాని దోవతులకు బదులు వనిమృజల్వ దోవతులు, ము కాదేశముగ దిరుమగియు, మేలుపూర్వదములకు బ్రతినిధిగా, దుష్టభును, సైకాలుష స్థనమున గొక్కతము జేకూరినది. సమిధలపై సంచారము పీడి లంఘెనుంచులకు ల సాధి చేయసాగినాడు. మరొక విశేషమేమన తన మిత్రులకు గా మోవని స్వదలోపము లేక బోధంపుచు , సురతాగమైక పథచారియై, స్వీయ దవలనినచే - ద్వి " చర్లదమా మీద జారిన వెంట్రుకదీ (22) ఈ విలశేఖరుడు యందు గూడ విశిష్ట పాండిత్యమును గడించినాడు. అనేక నాయికా విశోదముల చేతన సాధారణ దక్షిణ నాయకుడు కూడాయెను. కాంతల మోమున కనుజ్జర ధృట, క్రిష్ణుదీప్తి గొల్లంగులు తుమురుట, యెదపై హరిములు చిక్కబీయుట,

(౨౫)

(గర్వత ద్భుష్టంబయ తాక్షి

మనిపై గుండముల్బుట మున్నగు మహితకార్యపరంపరాభారముచే నతనికీ నిశ్వాసము నియునము తీరులదీ లేదట. ఇట్లున్ననుంశశమునకు చెల్లలజూచి నమొత్తబుద్ధికదా! గుర గోపము, చైత్రకులగాంచిన దెగదుబుద్ధి, వైదికుల బొడగన్న తలసొన్ని కలుగును.

ఇట్టి విలశేఖరునకునురుమయగు చంపక గంధ స్నేహము సంభవించినది. ఈ నిరుపమానగాన పంకజ. ఈ యవతి వీణమేళవించి గీతములవించిన త్రోతల హృద శరామయములైనచో ద్రువించకుండవు. భూలోక మానవులనెవరి? అపరాధినున్న మహా తలపుల గూడ దర్శిల్లి జేయును. ఇట్టి భూమామగి జేబుల్లి యింతబ్రష్టవైనాడు ప లత్తజూలైన యవరంజ ఘంటలు, తండ్రి దర్బాంగులేయకము మేనమామ కుచ్చుల మేలివనిదీ మొలత్రాడు. జాతువాణియెతులు, తులసి పోగులు మున్నగునని వార వారిజములకు బూజకావించి సలాము చేసినాడు. మున నిరంకుశ స్థితిమి, తు ధర్మవిరుద్ధమునగు కామ్యవైకై ప్పిర్లు సంపాదించిన మాన్యపు భూములు నింట గల సెసలు చేసి, కడకు బలపము, గత్తియు బూని కన్నపు కళ చేసినను కావలసిన దుర్బునకల సంధ్యకున్నప్పై, భిన్నధారగాకు బ్రగామము, దేవతానరకులలోదకములు గావించి నివృత్తి ప నీళ్లు వదిలి ప్రవృత్తి మార్గము భద్రముగా జేబుల్లిగాడు. నాదీశ్వరనమున్న నలుగుల ప గట్టికిన వాడెవడు? ఇతనిపుడు భర్తబ్రష్టత, సంఘదూరత సమకూరినది. పూలన్ని గట్టిలన్న నొల్లక యదవిదారి బట్టినాడు. గృహమువీడిన వానికి గహనమే గాగతి.

ఇట్లదవి పొలైన నిరంకుశుడునకు బంది కొక్కలు, చుంచెలుకలు, మున్నట్ల బలధవలైన పాదుగులదీయు, నందరి శివరంగమే గాననయ్యే రంగములలో సోగ గూర్చి సరస్వతసంగము సాగెను. ఎట్టిదను దేవదేవునితో బర్చిది మాదదలచి యుచని పట్టినము, యమూర్వ భవములగు జాబ్బి, గజాజనము, వెండి కొండలో నగు వాని ననిడుమనియు, లేకున్న సర్వజ్ఞజారుదమునకు సంపూర్ణానుస్మరమనియు, నేమే మె తీరునట్లు పదలి నను బదులు నలుక కుంచెను. మాటాదకున్న లక్ష్మీపట్టు వారివరని తానెను పక్షము నగూడ నెత్త మాద మొదలెదెను. ఈ పర్వతి వీణాట, పులిజూదము మున్నగువాని వారు లేకున్నను దామెయిరులేగలయాటూడు చుండుట యనుభవమూరము కాదు. దీని తన కావ్యమున బ్రత్యక్షముగజూపెను. దీనిని బట్టి యూతని కక్ష విద్యా పాండిత్య మెక్కుదుు తలంపనగు. గదవకు దాను శీఘ్రనోదించుటచే మానవీకుగినుమాచేది నొనగుమనుచుచు మాటూదకున్న శీఘ్రని లోపము లెన్నుచు తన చందురు కావి నలు రంగము మొదలగి

అంత సామాన్యమైనది నిర్బంధించుకొనదు. ప్రపంచమున మనస్సుమీదికి గాఢమైనది దుష్టుల కదా! వామదేవులైనవేమి? వాని తాత యైనవేమి? దీనికి గారనము కుడ మన కవివర్ధుడు. లంజెకు లంజెవన్నిదమట. అందులకె యీ నిర్బంధము. మన కివ్వలు పెట్టిన పిదప సాక్షాత్కరించినాడు శివుడు. శివుడు లేకున్న దన సర్వజ్ఞ సర్వవిషయజ్ఞులనినది. అదవుల నదిసి, యష్టకస్యముల బడిన భక్తులకు గూడ లభించును బ్రాప్తించినది. ఎట్టియద్యస్తము? "కాలుజాతన గారెల గంపప్తి బదె" నన్నట్లు బట్టిన శర్మకు శివసాక్షాత్కారమును, రంభా పరీరంభ సాక్షుమును జేయించెను. "కరదీపభూవ" పురాణవైరాగ్యము కలిగిన యితడు ముక్తి కాంతామరీ కాంక్షించినను, రాక్షసవశం రంభా రాధమొసంగినాడు. దీనివీతనికి గర్భనరిపాక కాలమాసన్నము ముసలును.

రంభా నిరంకుశుల రమణీయ మన విచారము. నారద సంపర్కము. రంభకు గలిగిన గ్రాహిణుని విషయక్తి మరల శివసాక్షాత్కారము. నరపతికి బ్రహ్మరక్షిస్త రంభా సాహచర్యము. కదకు జననీ జనకుల యుపలాభము మున్నగు రంకుశస్యము సమాచారము సమాప్తిగాంచినది. ఇచట మన కవిచే రంభకు గాము. శంకరునిచే నిరంకుశునకు మాతృపదేశమొనరింపజేయక, రంభా రంకుశులమునవి కర్మ నిర్వాంతమును స్థిరీకరించుటకే కర్తవ్యమనినవని మౌనములలో కాని, కథా సంవిధానమున కీది కొరత యేమోననిపించును. మూడంకములలో మౌనములలోని పతన నాటకము. మరయు నీ కాశ్యమందలి పాత్రలలో నిరంకుశుని, కవి కలదు. ఆ సార్వభౌమ మన కవి మొదట వైదిక కులా విద్యుత, తాత సంపదమీత, మే వర్ణించెను.

మన స్యామి జడరాని భృత్తంతమునకు దృష్టిమందలము. అవారాంగన అత్మత తల్లి పీణా శ్రుతిని గంధము కలిపి గానము గావించినను గిన్నెరమీదినను, జనుల జల్లు మనవలసినదేయిట. ఈ యువతి వలుకులన్ని నారదము సూపకున్న విటకేళురుల నలుగుల పాలునీయినట. వాలుకన్నులు, వింత నల్ల జారుటట. మున్నగు విలాసముల వర్ణించ భాగ్యగాని, వానితాతగాని తగిన, నన్నదాచుల లో? ఇట్టి భామామరీ పాలుపగుపానగీనల సరసాస్రేయదగు నిరంకుశ స్యామికి ముల పాదాగ్రములపైనన మన స్యామి సర్వస్వమర్పణము గావించినాడు. ఇంతకున్న యమున గానరాదు.

మరియు కవిరత్నమున కాదర్శముగు నిగమశర్మే పాఖ్యానములు కావ్యోత్తమునకు గల సాధ్యశ్చ సైద్యశ్చముల నదయించును. నిగమశర్మ ప్రాచీన బ్రాహ్మణ కులమున బుక్తి, వేద శాస్త్రములతో వెలయు సభాపతికి సూనురత్న భవద్వక్తనము త్యాగశీలము, సూనుగాని మీసాల లోగానగు బ్రాయము, విశిష్టవానిగామునాస్య జ్ఞానము కలిగియుండెను.

మన నిరంకుశుడు చాతుర్విద్య పరాయణుడు. బహుశాస్త్ర నీ సుశర్మపుత్రుడు. ఇతడును వేదపుత్రుడును, శాస్త్రము, కవితా కళ మున్నగు వానిలో వీరిజానకులు చూపు మేరలో సుతోదయించిస్తాము గానక. పోగిని పోగిని పరమేశ్వరలన బలపుశార్మ మనోరంధ్రులైరి. పిమ్మట యోవనదశయందు భగ్నదూరులై వేశ్యాక విలువగల సామ్యులు వెచ్చిపెట్టుటయందును, భగ్నకుల బ్రష్టితయందును మన కథా న్నదమ్ములే. నిగమశర్మ కొక వేశ్యయే కాక ప్రాణదాతయగు పంకకాపు కోద మాతంగ వారసునితయై దాపులించిరి. దీనికి తోడు తప్ప త్రాగుట, తప్పదు మా మాంస భక్షణము నన్నెను. "బ్రహ్మసృజావాగతి" యన్న నిదయ. మన నిరంకుశుని జంపక గంధ సహచర్యమును దాదప నర్పరలేమ యనల్క సాంగశ్యమును దొర దర్బల బాధ కలిగినది కాని, యితనికా గ్రహచారమానంతయు గలుగలేదు. ఈ దమ్ములగు ననత్యవాదిత్యములోనగునది విశేషముగ వర్ణించబడుకున్నది. గ్రహింపవలయును, రామకృష్ణ కవి తనకథానాయకుని సర్వభోజ్యునిగా త పొందురంగజ్జేత్రమున అనువులు వీదినట్లు వర్ణించ సిద్ధమాన్నదయ్యె మన నాయకుని మొదట వార పనితా లంపటునిగా పెమ్మట రంభావశంపదుని గనొనర్చి గ మాల్చివైచెను. కాని నిగమ శర్మ పాత్ర చిత్రణము సహజముగను, సర్వాంగజ సానర్థమగుటయేకాక, సర్వభోజ్యులకు దగిన ఫలితముననుభవించుటతోమొగింపవ రుద్ద కవి నిరంకుశ పాత్ర సృష్టియన్నదో, పురాతన కర్మానుభవమే ప్రధాను లక్షణములకు దూరమయ్యె నేయుని, నాయకు బుద్ధికి గోచరించుచున్నది. తమ్మునకు బుద్ధి చెప్పటయు, నిచట నల్లకు నామె కుమారుడును బోధకాచించు ఈ విశ్వయమునకు రామకృష్ణునిదే ప్తి చేయి.

కాని ఈ మహా కవి స్వభావోక్తి నిరూపణమున రామకృష్ణున శింతయు నీ త్రింది యుదాహరణముల వలన చెరియనగును. ద్విశీయా శ్వాసమున నతయోవనమును, నెరజాగతమును వర్ణించు ఘట్టమును గాంచును. "వదు